

упродовж року, простежувати результат особистісного зростання дітей та діяльності вчителя.

Використана література:

1. Абрамчук А. М. Проблеми тесту і тестових завдань / А. М. Абрамчук // Вісник ТІМО. – 2013. – № 5-6. – С. 16–18.
2. Булах І. Є. Створюємо якісний навчальний тест : навчальний посіб. / І. Є. Булах, М. Р. Мруга. – К. : Майстер-клас, 2006. – 160 с.
3. Лукіна Т. О. Державне управління якістю загальної середньої освіти в Україні : монографія / Т. О. Лукіна. – К. : Вид-во НАДУ, 2004. – 300 с.
4. Ляшенко О. І. Стандарт якості освіти як методологічна основа державного управління загальною середньою освітою / О. І. Ляшенко, Т. О. Лукіна // Вісник НАДУ. – 2004. – № 3. – С. 436-444.
5. Моніторинг якості освіти: світовий досвід та українські перспективи / під заг. ред. О. І. Локшиної. – К. : “К.І.С.”, 2004. – 128 с.
6. Нагороднюк В. В. Моніторинг як дієвий інструментарій у якості освіти / В. В. Нагороднюк // Вісник ТІМО. – 2013. – № 5-6. – С. 26-28.

Принько С. И., Якименко Л. В. Внедрение мониторинга качества образования как объективного оценивания учебных достижений учащихся с использованием информационных технологий.

Основным социальным требованием украинского общества есть потребность качества школьного образования. Учитывая это, на сегодняшний день существует проблема в совершенствовании нынешнего определения эффективности деятельности учебных заведений и внедрении новых механизмов оценивания. В статье говорится об опыте использования информационно-коммуникационных технологий в организации и осуществлении мониторинга качества образования на региональном уровне.

Ключевые слова: мониторинг, образовательная система, информационно-коммуникационные технологии, тестирование.

Prinko S., Yakymenko L. Implementation of monitoring the quality of education as an objective assessment of student achievement using information technology.

The main social demand of Ukrainian society is the requirement of the grade of schooling. Regard to this, it is the problem to improve the current determination of the effectiveness of activity of the educational institutions and the introduction of the new evaluation mechanism. The article deals with the experience of using the informational and communicational technologies in organization and implementation of monitoring the grade of schooling on the regional level.

Keywords: monitoring, educational system, the informational and communicational technologies, testing.

Романишин Н. Ю.
Національна академія внутрішніх справ
(Київ, Україна)

ТЕСТИ ЗОВНІШНЬОГО НЕЗАЛЕЖНОГО ОЦІНЮВАННЯ З ІСТОРІЇ УКРАЇНИ ТА ДЕЯКІ ПИТАННЯ ЇХ УДОСКОНАЛЕННЯ

У статті пропонується засобами тестових запитань ЗНО, у яких відобразатиметься внесок у світову наукову та культурну спадщину як українців, так і представників тих народів, що проживали у різні часи на території України, формувати установки власної української ідентичності та самоповаги і водночас толерантності та поваги до представників інших народів.

Ключові слова: ЗНО, глобалізація, толерантність, полікультурний простір.

Запропоновані нами пропозиції щодо вдосконалення тестів зовнішнього незалежного оцінювання (ЗНО) впливають з особистого досвіду як співавтора шкільного підручника з історії України (7 клас), рекомендованого МОН України [7], практики викладача кафедри історії держави та права Національної академії внутрішніх справ та участі в інтернет-обговоренні нової програми з історії України, розробленої групою вчених-істориків під керівництвом проф. Н. Яковенко.

Не зважаючи на глобалізацію, у світі не зменшується кількість міжетнічних і міжконфесійних конфліктів. Міжнародна спільнота, вбачаючи у цих факторах небезпеку, прагне витворити нову концепцію світової безпеки, яка враховувала б не тільки політичні та військові аспекти, але особливу роль відводила б і культурним та соціальним аспектам. У документах ЮНЕСКО акцентується: “По-перше, все частіше конфлікти у світі відбуваються не на міжнародному рівні, а всередині країни, маючи переважним чином соціально-економічні корені. По-друге, більше не існує чіткої межі між національною і міжнародною безпекою. Безпека держави і міжнародна стабільність взаємозалежні. По-третє, з розвитком глобалізації і розпадом біполярної системи світу, воєнний фактор стає лише одним з багатьох факторів світової стабільності, таких як: економічний розвиток, захист навколишнього середовища і збереження природних ресурсів, забезпечення дотримання прав людини, – недооцінка значення яких являє собою загрозу безпеці як окремих країн, так і в світі в цілому”. Ці обставини в контексті сучасної концепції освіти ставлять завдання переосмислення в Україні самого поняття “гуманітарна політика” [5, с. 19] і гуманітарної освіти як її складової.

Гуманітарна освіта в цілому та, зокрема, історична освіта, будучи потужним чинником впливу на колективну свідомість, суттєво впливає на формування індивідуальної свідомості молодого покоління. Вона покликана готувати їх до взаємодії із соціальним середовищем та самореалізації в умовах сучасного багатогранного світу, де толерантне ставлення та повага до інших людей виходить на перше місце. І власне історичні знання при розставленні певних акцентів можуть допомогти у формуванні таких навичок співжиття і співдіяльності людей із різними світоглядними, політичними і культурними традиціями.

В умовах глобалізації не тільки педагогічним, але й політичним завданням стає формування установок толерантності як запоруки мирного співіснування в спільному життєвому просторі. У формуванні такого світогляду засобами тестів і запитань зокрема можуть допомогти задачі зовнішнього незалежного оцінювання (ЗНО) з історії України.

Розуміння того, що власна історія не розвивалась закрито, замкнуто, а у взаємовпливах з іншими етносами та їхніми культурами, допоможе учням усвідомити розмаїття власного народу і виховувати у молодого покоління толерантність до “чужого”, прищеплювати повагу до етнічних, релігійних та культурних меншин, що проживають на території України.

У цьому контексті хочеться висловити ряд зауваг і пропозицій.

При структуруванні та відборі історичного матеріалу для ЗНО з історії України необхідно виходити з того, що в учнів повинна бути сформована цілісна картина історії України, розуміння її тяглості та безперервності. Досвід показує, що в багатьох студентів ВНЗ першого курсу немає цілісного підходу до історії України. Необхідно збільшити кількість завдань, які потребують систематизації історичних знань та сприяють оволодінню історичними закономірностями, виявленню зв'язків між подіями та фактами і створюють цілісну картину минулого.

Україна – європейська держава і її історія нерозривно зв'язана з історією Центрально-Східної Європи. А в питаннях ЗНО практично відсутній погляд на Україну в канві загальноєвропейського історичного поступу. Тому доречно акцентувати увагу на концептуальних моментах, які поєднують Україну з Європою. Це важливо не лише з освітньої, а й політичної точки зору, враховуючи кроки нинішнього керівництва держави

до тіснішої співпраці з Євросоюзом. Варто додати декілька питань, використовуючи синхронно-хронологічний принцип. Так, наприклад, для багатьох учнів стає відкриттям, що період феодальної роздробленості у XII-XIII ст. був характерним не лише для Київської Русі, але й для таких європейських держав, як Франція, Англія та Німеччина. Національно-визвольна війна під проводом Б. Хмельницького має багато спільних рис з Нідерландською революцією [8, с. 18], а процес національного відродження XIX ст. був притаманний іншим слов'янським народам, таким, як чехи, словаки та ін. [2, с. 123]. Економічна й політична криза СРСР кінця 80-х рр. XX ст. не обминула й інші країни "соцтабору".

Своєрідність геополітичного становища України диктує потребу уважнішого й ретельнішого вивчення історії Центрально-Східної Європи, з'ясування специфічних і загальних рис розвитку держав і народів, доля яких в різні часи була пов'язана з Україною (Росія, Білорусь, Польща, Литва, Угорщина тощо). Знання історії своїх сусідів сприяє встановленню добросусідського співробітництва на міжособистісному, державному, міжнародному рівнях. Це дає можливість чіткіше визначити роль і місце власної історії та культури в загальноцивілізаційному процесі, не допустити самоізоляції, забезпечити єдиний культурний простір і, зрештою, сприяє розширенню соціальної мобільності особистості.

Україна – це держава, в якій живуть представники понад 100 націй. За даними останнього перепису населення (2001 р.), національні (етнічні) меншини в Україні становили 14 млн. осіб, або 27,3% від усіх жителів. Найбільш численні національні меншини України: росіяни – 8334,1 тис. осіб, білоруси – 275,8, молдовани – 258,6, кримські татари – 248,2, болгары – 204,6, угорці – 156,6, румуни – 151,0, поляки – 144,1, євреї – 103,6, греки – 91,5, татари – 71,3 тис. осіб [2]. Представники цих народів століттями жили поруч і зробили свій внесок у розвиток України та її культури. Тому явище полікультурності притаманне Україні так само, як і іншим європейським країнам, і є тією ознакою, яка дає змогу вписати Україну в європейський контекст [6, с. 32]. У наш час розв'язання міжнаціональних проблем набуває доленосного значення. Вирішити їх можливо завдяки полікультурним підходам. Розуміння взаємозалежностей відносин у соціумі спирається на ряд ціннісних принципів, таких як плюралізм, індивідуалізація, толерантність, на які потрібно звертати особливу увагу.

У програму зовнішнього незалежного оцінювання з історії України лише в останні два роки ввели дату заснування Кримського ханства, а за всі роки проведення тестування було тільки одне питання, що стосувалось насильницької депортації у 1944 р. кримських татар (ЗНО-2010, друга сесія). У 2012 р. в програму зовнішнього незалежного оцінювання з історії України було введено декілька дат, що стосуються польського національно-визвольного руху XIX ст. Але цього недостатньо. Варто, на наш погляд, доповнити їх завданнями про взаємозв'язок та взаємовпливи польського та українського рухів. Добрим матеріалом для формування загальноєвропейських підходів у процесі вивчення історії є питання, пов'язані з культурою та матеріальною спадщиною різних європейських народів. Питання такого роду дають змогу показати взаємовідносини сусідніх народів не тільки з позиції домінування, гноблення, асиміляції, примусу і конфлікту, але й з позицій взаємозбагачення і взаємовпливу. Вони покликані прищеплювати розуміння того, що коли в минулому народи знаходили можливість успішно взаємодіяти між собою, то в сучасному світі це тим більше можливо і ще більш актуально [6, с. 31].

Сфера мистецтва в суспільстві завжди відіграє об'єднуючу, інтегративну роль. Тому доцільно було б ввести в перелік персоналій програми ЗНО поруч із представниками росіян найбільш відомих і вагомих представників інших національних меншин, які жили і творили в Україні, таких, як: поляка В. Городецького, єврея Шолома Алейхема, греків А. Куїнджі та К. Костанді, вірменина І. Айвазовського, які збагатили й урізноманітнили своїм творчим доробком українську культуру. А також згадати вихідців з українських

земель, що зробили вклад у розвиток російської культури (наприклад, М. Гоголь, В. Вернадський), уродженця м. Кременця на Волині класика польської літератури Ю. Словацького тощо.

Засвоєння етнокультурного досвіду інших народів має сприяти усвідомленню коренів власного народу, розуміння того, що рідна культура є однією з форм світової культурної мозаїки, частиною загальнолюдських досягнень. А також усвідомленню того, що кожна новітня нація є витвором численних іншоетнічних та іншокультурних включень, а не тільки свого замкнутого розвитку [9, с. 367].

Українська культура розвивалась у контексті європейської. Варто було б більше наголошувати на духовних здобутках українського народу в світовому контексті і звернути увагу на відображення внеску українців у світову культурну та наукову спадщину. Наприклад, в персоналіях відсутній всесвітньо відомий український скульптор, живописець, графік Олександр Архипенко, що став засновником кубізму. Хоча він жив і працював за кордоном, ніколи не забував своє коріння [4, с. 24]. Доцільно було б поповнити список персоналій декількома загальновідомими особистостями української діаспори, як варіант – танцівник, хореограф-постановник та реформатор балетного мистецтва ХХ ст. Серж Лифар, який на пропозицію президента Франції Шарля де Голля стати громадянином його країни відповів, що є “українцем і цим пишається”, і до останніх днів свого життя лишився “персоною без громадянства” [1, с. 357]. Яскравим прикладом гуманітарного діалогу та мультикультурної інтеграції можуть слугувати українські вчені - фізик І. Пуллой та біохімік І. Горбачевський, Думається, учням буде цікаво дізнатися, що, зокрема, І. Горбачевський був ректором Карлового університету у Празі (1902-1903 рр.), а також міністром здоров'я Австро-Угорщини (1917–1918 рр.). Варто згадати і першого директора Українського наукового інституту Гарвардського університету О. Пріцака. Такі факти культурного взаємовпливу допоможуть молодому поколінню усвідомити себе частиною європейської спільноти.

У цьому контексті ще одна заувага. Минулого року введено доповнення візуалізації персоналій від київських князів і до президентів України. Можливо, варто конкретизувати дане завдання і залишити його лише для персоналій ХІХ – ХХІ ст., коли вже з'явилась фотографія. Адже, з одного боку, достеменно не відоме зображення цілого ряду знаних українців доби Середньовіччя, а, по-друге, - в персоналіях більше 100 осіб.

Таким чином, практичне використання запропонованих підходів до формування питань ЗНО з предмету “Історія України” надасть змогу розвивати гуманітарні схильності особистості, формувати історичне мислення та утверджувати в нашому суспільстві позитивну систему цінностей, виховувати повагу до етнічних, релігійних і культурних меншин. Гуманітарна освіта повинна виховувати громадянина освіченого, толерантного до інших народів та звичаїв, як вимагає цього сучасний цивілізований світ. І в той же час знати і шанувати своє коріння та історію, а також власні духовні здобутки.

Використана література:

1. Герасимова Г. П. Лифар Серж // Енциклопедія історії України : Т. 6: Ла-Мі / Г. П. Герасимова ; редкол. : В. А. Смолій (голова) та ін. НАН України. Інститут історії України. – К. : Наукова думка, 2009. – 790 с.
2. Грицак Я. Й. Нарис з історії України: формування модерної української нації ХІХ-ХХ ст. / Я. Й. Грицак – К. : Генеза, 2000. – 360 с.
3. Державний комітет статистики України. Всеукраїнський перепис населення 2001 року [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://2001.ukrcensus.gov.ua/results/general/nationality/>.
4. Енциклопедія української діаспори. Т. І. США. Кн.1, НТШ в Америці, Нью-Йорк – Чикаго, 2009. – 294 с.
5. Кремень В. Україна: Гуманітарна політика в добу глобалізації / В. Кремень // Україна-Європа-Світ. Міжнародний збірник праць. Серія: Історія, міжнародні відносини / гол. ред. Л. М. Алексієвць. – Вип. 6-7. – Тернопіль : ТНПУ ім. В. Гнатюка, 2011. – С. 18-23.
6. Підручник з історії: проблеми толерантності: методичний посібник для авторів та редакторів

видавництва / авт. кол. : Касьянов Г. В. (передмова; розділ 1), Полянський П. Б. (розділи 2, 4, 6), Гирич І. Б. (розділи 4, 5), Щупак І. Я. (розділи 2, 5), Андрощук О. В. (розділ 4), Голованов С. О. (розділ 6), Терно С. О. (розділ 3). Міжнародний фонд "Відродження"; ГО "Центр освітнього моніторингу". – Чернівці : Букрек, 2012. – 128 с.

7. Свідерський Ю. Ю. Історія України / Ю. Ю. Свідерський, Т. В. Ладиченко, Н. Ю. Романишин. Підручник для 7 класу. Рекомендовано Міністерством освіти і науки України. – К. : Грамота, 2007. – 272 с.
8. Смолій В. А. Українська національна революція 1648-1676 рр. крізь призму століть / В. А. Смолій, В. С. Степанков // Український історичний журнал. – 1998. – Вип. 1. – С. 3–23.
9. Яковенко Н. Паралельний світ. Дослідження з історії уявлень та ідей в Україні XVI – XVIIст. / Н. Яковенко. – К. : Критика, 2002. – 416 с.

Романьшин Н. Ю. Тесты Внешнего Независимого Оценивания по истории Украины и некоторые вопросы их усовершенствования.

В статье предлагается посредством тестовых вопросов ВНО, в которых отображается вклад в мировое научное и культурное наследие, как украинского, так и представителей других народов, проживавших в разное время на территории Украины, формировать у молодежи установки собственной идентичности и самоуважения и одновременно толерантности и уважения к представителям других народов.

Ключевые слова: ВНО, глобализация, толерантность, поликультурное пространство.

Romanyshyn N. U. Tests of independent external evaluation on the history of Ukraine and some questions of their improvement.

In the article it is offered by means of test questions of EIT, which shows a contribution of Ukrainian as well as representatives of other nations living in different times in the territory of Ukraine, in the world's scientific and cultural heritage, to form the set up of own Ukrainian identity and self-esteem, at the same time the tolerance and the respect of representatives of other nations.

Keywords: Ukrainian culture, globalization, tolerance, multicultural space.

Самойленко Н. Б.
Севастопольский городской гуманитарный университет
(Севастополь, Украина)

ВНЕШНЕЕ НЕЗАВИСИМОЕ ОЦЕНИВАНИЕ КАК ОДНА ИЗ ФОРМ ОБЪЕКТИВНОГО КОНТРОЛЯ СТАНДАРТОВ ОБРАЗОВАНИЯ (НА ПРИМЕРЕ ТЕСТОВ ПО АНГЛИЙСКОМУ ЯЗЫКУ)

На сегодня для поступления в высшие учебные заведения Украины используется Внешнее Независимое Оценивание (ВНО) как одна из форм объективного контроля стандартов образования. В статье представлены результаты анализа тестов по английскому языку, в частности описана цель и специфика этих тестов, проблемы, рассмотрены основные рекомендации по подготовке к ВНО по английскому языку.

Ключевые слова: Внешнее Независимое Оценивание (ВНО), качество образования, контроль стандартов образования, характеристика тестов, подготовка к сдаче ВНО по английскому языку.

Необходимость и актуальность объективного контроля качества образования является одной из важнейших задач модернизации украинского образования. Формирование национальной системы обеспечения качества образования, разработка и совершенствование государственных образовательных стандартов, внедрение в учебный процесс новых образовательных технологий и другие процессы, протекающие в образовании в настоящее время, вызывают потребность в повышении точности и обоснованности оценок подготовленности обучающихся в силу того, что педагогическая оценка является не только одним из показателей качества образования, но одним из